

„Mramorový rak“ (*Procambarus fallax* f. *virginalis*)

Druh původem ze Severní Ameriky z Floridy, prvně uváděný v 90. letech 20. století v Německu. Zdejší akvaristé jej popsali díky zřetelné barevné kresbě jako *Marmorkrebs* (angl. *marbled crayfish*, česky se užívá název rak mramorový). Forma *virginalis* se množí pouze partenogeneticky, tj. z neoplozených vajíček se líhnou samice geneticky shodné s matkou – samci se u této formy vůbec nevyskytují. Ve své domovině žije pohlavně se rozmnožující druh *P. fallax*, forma *virginalis* se pravděpodobně vyseletovala až v akvaristických chovech. Díky rychlému a snadnému rozmnožování (stačí jen jeden jedinec), malé vnitrodruhové agresivitě a nenáročnému způsobu života je tento rak mezi akvaristy velice oblíbený. Kromě okrasného chovu jej lze využít i jako potravu např. pro chované želvy a ryby.

Popis a prostředí

Dorůstá 8-12 cm, krunýř je hladký, barvy hnědé až olivově zelené, typické je nepravidelné mramorování (hnědé až hnědočervené skvrny). Po délce těla se přes hlavohruď a zadeček táhne na každém boku jeden nepravidelný černý pruh. Klepeta jsou relativně malá, přibližně poloviny délky hlavohruďi. Jejich spodní strana může nabývat různých barev od oranžové, přes béžovou až po šedomodrou. Dožívá se 3-4 let, pohlavně dozrává již ve věku kolem 5 měsíců a ve velikosti 3,5-4 cm. Je schopen žít ve stojatých i tekoucích vodách, úspěšné přežívání a vytváření stabilních populací bylo doposud popsáno z vod stojatých. Nejčastějšími místy nálezu bývají příměstské a snadno dostupné oblasti, kde více dochází k vypouštění raků do volné přírody. **Raci jsou schopni přecházet mezi vodními plochami a snadno unikají ze zahradních jezírek!**

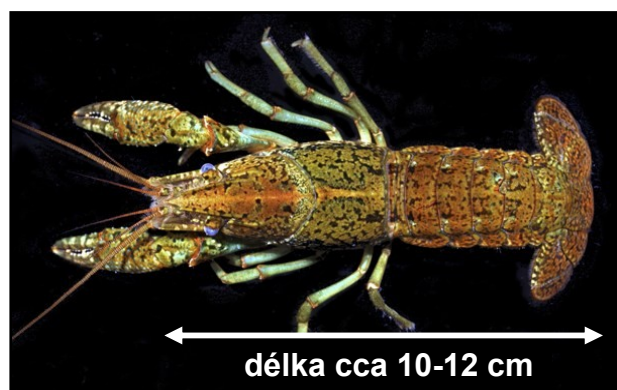
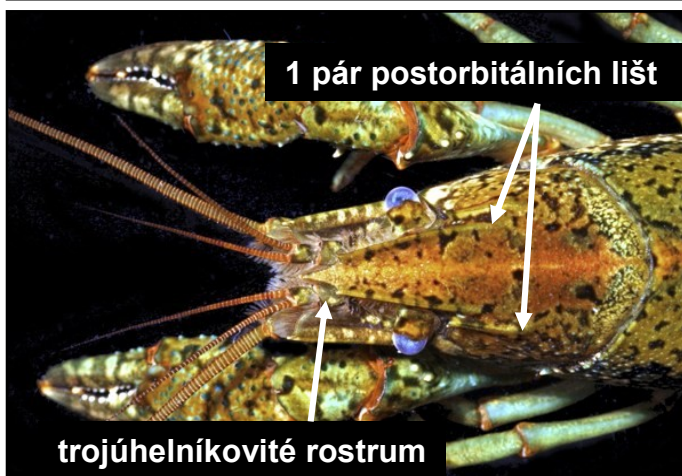
Šíření

Rak *Procambarus fallax* f. *virginalis* se v současné době masivně šíří na Madagaskaru, v Evropě začíná přibližně od roku 2010 vytvářet životaschopné populace ve volné přírodě. Nejvíce nálezů pochází z posledních 5 let z Německa, výskyt byl zaznamenán také v Itálii, v Nizozemí a na Slovensku. Jeho rozšíření nejvíce napomáhá vypouštění přemnožených obsádek akvárií do volné přírody či samovolné úniky ze zahradních jezírek (např. chovatelé želv, které jsou přes léto v zahradních jezírcích, je krmí právě těmito raky).

Riziko a prevence

Tento druh je velice adaptabilní a tolerantní k parametrům prostředí, je málo vnitrodruhově agresivní, rychle se množí a k založení životaschopné populace stačí jediná samice. Při zhodnocení potenciální invazivnosti jednotlivých druhů raků chovaných v akvaristice v ČR se tento druh ukázal být nejnebezpečnějším. Kromě přímé konkurence by mohl ohrozit původní populace chráněného raka říčního a raka kamenáče i přenášením račího moru, vůči kterému je pravděpodobně odolný. Proto **nesmí být tento druh vypouštěn do volné přírody** (což je ostatně bez povolení u všech nepůvodních druhů zakázáno – viz <http://invaznidruhy.nature.cz/legislativa>). Včasné podchycení výskytu je nezbytným krokem v boji s případným šířením tohoto raka v ČR. V případě nálezu ve volné přírodě podejte prosím informaci (lokalizace, fotografie) na invaznidruhy@nature.cz.

Identifikace druhu:

Další informace:

Chucholl Ch., Morawetz K., Gross H. 2012. The clones are coming – strong increase in Marmorkrebs (*Procambarus fallax* f. *virginialis*) records from Europe. *Aquatic Invasions* 7 (4): 511 – 519.

Martin, P., Dorn, N. J., Kawai, T., van der Heiden, C., & Scholtz, G. 2010. The enigmatic Marmorkrebs (marbled crayfish) is the parthenogenetic form of *Procambarus fallax* (Hagen, 1870). *Contributions to Zoology*, 79 (3): 107-118.

Patoka J. 2013. Sladkovodní raci. Nakladatelství Robimaus, 72 pp.

Patoka, J., Kalous, L., & Kopecký, O. 2014. Risk assessment of the crayfish pet trade based on data from the Czech Republic. *Biological Invasions*, DOI: 10.1007/s10530-014-0682-5.

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/110477>

Fotografie: Christoph Chucholl (<http://www.cabi.org/isc/datasheet/110477>)

Klaus Rudloff (<http://www.biolib.cz/en/taxon/id897308>)